

Asia Nimen suoja

Hakija A

Annettu 9.2.2010

Tiivistelmä *Kirjan nimi ”Sauvakävely” ei saa tekijänoikeussuojaa.*

LAUSUNTOPYYNTÖ

Hakija pyytää 8.10.2009 saapuneessa sähköpostiviestissä tekijänoikeusneuvostolta lausuntoa seuraaviin kysymyksiin:

1. Nauttiiko A:n teoksen ”Sauvakävely” otsikko/nimi muun teoksen tavoin samaa tekijälleen kuuluvaa yksinoikeudellista ja tekijänoikeudellista suojaa, eli kuuluuko nimi/otsikko saman teoskynnyksen ylittävän suojan alle kuin itse teos?
2. Nauttiiko A:n teoksen ”Sauvakävely” otsikko/nimi käännettynä tai muunneltuna teoksen tekijälle samaa yksinoikeudellista ja tekijänoikeudellista suojaa kuin itse teos?

Selostus asiasta

Hakija katsoo, että ilmaisu ”sauvakävely” nauttii tekijänoikeussuojaa. Perusteluiksi hakija esittää mm. seuraavaa:

Hakijan mukaan sanaa ”sauvakävely” tai sauvakävelytoimintaa kuvaavaa sisältöä ei ollut millään muodoin tehty tunnetuksi, ennen kuin A on ”Sauvakävely” -teoksen luonut, tai silloin kuin ”Sauvakävely” -teos on julkaistu (syksy 1997). Näin ollen on ilmeisen selvää, että myös teoksen nimi eli otsikko ”Sauvakävely” on tekijänoikeussuojan alainen yhdessä teoksen kanssa.

Hakijan mukaan ennen teoksen ”Sauvakävely” luomista tai julkaisemista lajia sauvakävely tai sitä kuvaavaa sanaa ”sauvakävely” tai siihen tarkoitettuja välineitä ei ole ollut olemassakaan eikä siis missään muodoin saatavilla. A on ensimmäinen henkilö, joka on kirjoittanut tästä aiemmin tuntemattomasta lajista sellaisena, kuin se nykyään tunnetaan ja antanut sille teoksensa ”Sauvakävely” otsikon mukaisen nimen. Teoksessa ”Sauvakävely” kuvataan yksityiskohtaisesti mitä sauvakävelyllä tarkoitetaan. Hakija tukee näkemystään liitemateriaalilla.

Lisäksi, koska tekijänoikeusneuvosto on aiemmassa lausunnossaan 2009:16 katsonut edellä mainitun ”Sauvakävely” -teoksen olevan tekijänoikeudella suojattu teos, on näin ollen myös teoksen ”Sauvakävely” nimi/otsikko kuuluttava saman teoksen tekijänoikeudellisen suojan piiriin. Sana ”sauvakävely” on hakijan mukaan itsessään ilmaisutavaltaan hyvin omaperäinen, ja kuten edellä on mainittu, eikä se ole ollut suurelle yleisölle tunnettu. Sanan ”sauvakävely” omaperäisyyttä korostaa erityisesti se, että sanan tarkoitus ja sisältö on selvennettävä, kuten A teoksessaan tekee, jotta sauvakävelyn tarkoituksen ja suoritusmuodon voisi suuri yleisö ymmärtää.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeuslain (TekijäL, 404/1961) 55 §:n mukaan tekijänoikeusneuvosto antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Näiden lausuntojen luonne ei ole sitova. Tekijänoikeusneuvosto ei anna lausuntoja muiden lakien soveltamisesta.

Tekijänoikeudesta

TekijäL 1 §:n 1 momentin mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Säännös sisältää esimerkkiluettelon suojattavista teostyypeistä. Tekijänoikeussuojaa saavat esimerkiksi kirjalliset teokset.

Tekijänoikeudessa teoksella tarkoitetaan luonnollisen henkilön henkisen luomistyön tuotetta. Teokselta edellytetään, että sitä voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena. Tällöin se niin sanotusti ylittää teoskynnyksen eli saavuttaa teostason. Suojan edellytyksenä ei ole muita erityisiä vaatimuksia. Ratkaisu teoskynnyksen ylittymisestä tehdään tapauskohtaisella harkinnalla. Tavanomaisena arviointikriteerinä on pidetty sitä, voisiko kukaan muu samaan työhön ryhtyessään päätyä samanlaiseen lopputulokseen.

Teostasovaatimusta on arvioitu eri tavoin riippuen teoslajista. Perinteisten kirjallisten ja esimerkiksi maalaustaiteen teosten osalta teostasovaatimusta voidaan luonnehtia alhaiseksi, koska ne usein jo itsessään ilmentävät tekijänsä persoonallisuutta. Lyhytkin runo tai vaikkapa iskulause voi olla periaatteessa tekijänoikeuden suojaama. Haarmann (Tekijänoikeus ja lähioikeudet, Helsinki 1999, s. 56) käyttää esimerkkinä Eeva Joenpellon romaanin nimeä ”Neito kulkee vetten päällä”, jota voitaneen pitää siinä määrin itsenäisenä ja omaperäisenä, että teossuoja tulee sen kohdalla kysymykseen. Haarmann pitää kuitenkin esimerkkiään enemmän poikkeuksena kuin sääntönä: ”Mitä lyhyemmästä ilmaisusta on kysymys, sitä todennäköisempää on, ettei se ylitä niitä itsenäisyyden ja omaperäisyyden vaatimuksia, joita tekijänoikeussuojan saaminen edellyttää” (Haarmann s. 56).

Tekijänoikeudella ei anneta yksinoikeutta ideoihin ja yleisiin periaatteisiin, vaan niiden teoksessa ilmenevään omaperäiseen ja luovaan ilmenemismuotoon.

Tekijänoikeusneuvoston lausuntokäytäntöä

Tekijänoikeusneuvosto aiemmassa lausuntokäytännössä ei lyhyitä ilmaisuja ole pääsääntöisesti pidetty tekijänoikeudella suojattavina teoksina. Tekijänoikeusneuvosto on katsonut, että tekijänoikeussuojan piiriin eivät ole kuuluneet ilmaiset "Aqua Seitsemisen lähdevesi" (TN 2004:13), "Puhdas Elämä Lapselle" (TN 2001:12), "Save the Wildlife" (TN 1995:16) eikä "Villi tyttö etsii iloista ja menevää miestä...kiinnostaako?" (TN 1992:15). Runoilijan nimeä ei pidetty tekijänoikeussuojaa nauttivana teoksena (TN 2003:13). Sanonnat "Lycka till", "Onks Viljoo näkyny?", "Aha" eivät saaneet tekijänoikeussuojaa (TN 1986:8), kuten ei myöskään teoksen nimi "Steissi" (TN 1992:7) eivätkä eräät sävelteosten nimet (TN 1998:3). Ilmaisu "ripa- ja varsisääntö" ei saanut tekijänoikeussuojaa (TN 2003:14). Web-grafiikkaan sisältyneet tekstit "Hae tuote" ja "Hae tuotteet" eivät olleet tekijänoikeuslaissa tarkoitettuja kirjallisia teoksia (TN 2004:10), kuten ei myöskään neonvalolla toteutettu teksti "I love you" (TN 2004:11). Kirjan nimi "Aapponen" ei ole tekijänoikeudella suojattu (TN 2005:10).

Vastaukset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

- 1. Nauttiiko A:n teoksen "Sauvakävely" otsikko/nimi muun teoksen tavoin samaa tekijälleen kuuluvaa yksinoikeudellista ja tekijänoikeudellista suojaa, eli kuuluuko nimi/otsikko saman teoskynnyksen ylittävän suojan alle kuin itse teos?*
- 2. Nauttiiko A:n teoksen "Sauvakävely" otsikko/nimi käännettynä tai muunneltuna teoksen tekijälle samaa yksinoikeudellista ja tekijänoikeudellista suojaa kuin itse teos?*

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että jotta yksittäinen sana voisi saada tekijänoikeussuojaa kirjallisena teoksena, tulisi sen edustaa poikkeuksellisen korkeaa omaperäisyyden ja itsenäisyyden tasoa. "Sauvakävely" on termi, joka kirjaimellisesti kuvaa kävelysauvoilla avustettua kävelyä. Kuka tahansa voisi päätyä samaan termiin etsiessään sopivaa kuvausta kyseiselle toiminnalle. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että termi ei täytä sitä poikkeuksellisen korkeaa omaperäisyyden ja itsenäisyyden tasoa, jota nimen tekijänoikeussuojalta on perusteltua edellyttää.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että termi "Sauvakävely" ei nauti tekijänoikeussuojaa TekijäL 1 §:ssä tarkoitettuna kirjallisena teoksena eikä sellaisenaan käännettynä, eikä myöskään osana tekijänoikeussuojaa nauttivaa kirjallista teosta. Mikäli termiä muunnellaan, riippuu tekijänoikeussuoja siitä, onko muuntelun lopputuloksena syntynyt tekijänoikeussuojaa nauttiva teos.

Puheenjohtaja

Marcus Norrgård

Sihteeri

Mikko Huuskonen

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Marcus Norrgård (puheenjohtaja), Pekka Heikkinen, Eija Hinkkala, Ismo Huhtanen, Heikki Jokinen, Teemu Kalliala, Jussi Karttunen, Martti Kivistö, Kirsi-Marja Okkonen, Katariina Sorvari, Riikka Tähtivuori, Martti Virtanen ja Markku Uotila.